

Utvalg er ikke bundet av administrasjonen

Kommunal Rapport 27.01.2020

På samme måte som kommunestyret selv, er et utvalg ikke bundet av administrasjonens faglige vurdering. Det står også fritt å bestemme hvilke avgjørelser det vil overlate til administrasjonen, og hvilke det selv vil gå inn i og avgjøre selv, skriver Jan Fridthjof Bernt.

SPØRSMÅL: Hvor stor myndighet kan legges til en komité?

Jeg er en lokalpolitiker som har fått fast plass i prosjekt- og byggekomiteen (PBK). Jeg lurer på hvor stor myndighet som kan legges til en slik komité?

Mens utvalgenes ansvarsområde omfatter forvaltning av lovverk der myndigheten er delegert til kommunen, vil PBKs arbeidsområde i større grad dreie seg om kommunens egen oppgaveløsning. Ofte er det avklaring av rent fagmessige oppgaver som legges til komiteen, som valg av entreprisreform, godkjenning av prosjekteringen, etc.

Spørsmålet mitt er hvilken rolle komiteen har. Har komiteen avgjørelsesmyndighet i rent faglige spørsmål og kan da i ytterste fall instruere administrasjonen?

Hensikten med å legge avgjørelsesmyndigheten til komiteen er trolig å forenkle, slik at disse sakene ikke går videre oppover. Mitt spørsmål gjelder om dette er spørsmål som i det hele tatt kan behandles politisk.

Etter mitt syn er dette rent fagmessige oppgaver. Jeg ser da bort fra at en komité ikke har vedtaksmyndighet i det hele tatt. Spørsmålet kunne like gjerne gjeldd et utvalg.

Og – i tilfelle dette er politiske avgjørelser, så er det vel bare kommunestyret som kan instruere rådmannen? Denne myndigheten kan vel ikke delegeres til PBK. Og en slik instruksjon skal vel gå direkte til rådmann og ikke til kommunalsjefen som møter i PBK? Når det gjelder forvaltningsvedtak kan utvalget overprøve rådmannens syn (f.eks. i klagesaker). PBK-sakene gjelder jo kommunens drift slik jeg ser det og da er det annerledes.

SVAR: I kommuneloven fra 2018 har vi ikke lenger komiteer som en egen type folkevalgte organer. Komitébetegnelsen brukes nå bare om de (frivillige) kommune- og fylkestingskomiteene etter § 5–9. Men det betyr bare at denne plan- og byggekomiteen nå blir et utvalg etter lovens § 5–7.

Når kommunestyret oppretter et slikt utvalg, er dette et hjelpeorgan for kommunestyret som «kan få tildelt vedtaksmyndighet hvis ikke annet er følger av lov». Utvalget opptre her på vegne av kommunestyret, og innenfor rammen av delegeringsvedtaket med samme instruksjonsmyndighet som kommunestyret selv overfor kommunedirektøren (rådmannen) og administrasjonen.

Vedtak i et folkevalgt organ er ikke i seg selv faglige avgjørelser, men politiske eller administrative beslutninger. De skal imidlertid bygge på en faglig basert utredning fra administrasjonen, jf. § 13–1 tredje avsnitt, der det fastslås at «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.»

Men på samme måte som kommunestyret selv er et utvalg ikke bundet av administrasjonens faglige vurdering, og det står også fritt å bestemme hvilke avgjørelser det vil overlate til administrasjonen, og hvilke det selv vil gå inn i og avgjøre selv. Men hvis et vedtak vil være i strid med lov, forskrift eller overordnet styringsinstrument vedtatt av kommunestyret, skal rådmannen eller den i administrasjonen som møter for henne, gjøre oppmerksom på det. Det

samme gjelder der vedtaket bygger på klart uriktig forståelse av faktum eller klart uholdbare faglige vurderinger av saksforholdet.

Ved slik svikt vil vedtaket kunne bli opphevd som ugyldig av Fylkesmannen. Og så lenge det ikke er truffet vedtak eller inngått avtale som gir private parter rettigheter, kan kommunestyret oppheve ethvert vedtak som truffet av et slikt utvalg.